

Hvis det af de i § 14, stk. 2, nævnte grunde anses for nødvendigt at benytte bælte være sig af læder eller stof, skal fremgangsmåden i § 15 med forudgående lægeordination i hvert enkelt tilfælde følges. Dette gælder for alle patienter, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, herunder også gerontopsykiatriske patienter. Reglerne om tvangsmidler omfatter også ikke-sindssyge, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, herunder misbrugere.

§ 14, stk. 2, angiver de materielle betingelser, hvorunder tvangsfiksering med rette kan bringes i anvendelse.

I stk. 2, nr. 1, findes de alvorligste tilfælde, hvor der er tale om nærliggende fare for skade på legeme eller helbred. Her er gruppen af beskyttede personer den videste. Reglen omfatter ikke kun fiksering for at beskytte medpatienter, men også for at beskytte personale, besøgende, og alle andre, der kommer på afdelingen, samt vedkommende selv. Reglen yder dermed også fornøden hjemmel for indgreb i tilfælde af selvbeskadigende adfærd.

Der er tale om et farekriterium. For at faren kan anses som nærliggende, skal der være tale om en konkret, aktuel og påviselig fare. Det kræves derimod ikke, at faren allerede skal have manifesteret sig i en skadevoldende handling, før der kan gribes ind.

I stk. 2, nr. 2, er der tale om mindre alvorlige overgreb også rettet mod personer, men den beskyttede personkreds er her begrænset til kredsen af medpatienter.

Tvangsfiksering kan i medfør af nr. 2 anvendes over for den, der forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter, men ikke personale og besøgende.

Er forulempelsen af særdeles grov karakter, vil den dog efter omstændighederne kunne indebære en fare, som er omfattet af nr. 1 og dermed gøre anvendelse af tvangsmidler efter denne bestemmelse berettiget.

Forfølgelse eller grov forulempelse kan bl.a. bestå i seksuelt prægede tilnærmelser, kraftigt råbende eller stærkt drillende adfærd eller gennemroden og tilegnelse af andres ting. I mange tilfælde vil det dog være nærliggende at overveje, om en midlertidig flytning af den patient, der groft forulemper medpatienter, eventuelt kan løse problemet, jf. § 4, der også skal iagttages ved tvangsfiksering.

Endelig er der i stk. 2, nr. 3, hjemmel til tvangsfiksering, når det er nødvendigt for at afværge, at en patient øver hærverk af ikke ubetydeligt omfang.

Ved bedømmelsen af, om der er tale om ikke ubetydeligt hærverk, bør der ikke alene tages hen-

syn til tingenes værdi, men også til hærverkets omfang og tidsmæssige udstrækning.

Er andre og mindre indgribende foranstaltninger end tvangsfiksering tilstrækkelige til at bringe hærverket til ophør, skal disse anvendes, jf. § 4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 5 og til betænkning nr. 1109/1987, side 64-69.

Til § 15

Den foreslåede bestemmelse indeholder en angivelse af, hvem der har kompetencen til at træffe bestemmelse om tvangsfiksering.

Der henvises til betænkning nr. 1109/1987, side 69 f.

Til § 16

I lovforslagets § 16 stilles der krav om, at en patient, der er tvangsfikseret med bælte, skal have fast vagt.

En fast vagt er en hertil udpeget plejer, sygeplejerske eller andet kvalificeret personale, som ikke samtidig har andre arbejdsopgaver end at tage sig af den eller de bæltefikserede patienter, som han er fast vagt for. Tilsynet bør selvsagt udføres tillige med hensyntagen til patientens egne ønsker og respekt af denne værdighed og selvfølelse, herunder også retten til et vist privatliv, når dette ikke er uforeneligt med hensynet til patientens sikkerhed.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 6.3. og til betænkning nr. 1109/1987, side 70 f.

Anvendelse af fysisk magt

Til § 17

De materielle betingelser for anvendelse af den fysiske magt, der består i at fastholde og eventuelt føre patienten til et andet opholdssted, er de samme som gælder for tvangsfiksering efter § 14, stk. 2.

Er der behov for at anvende fysisk magt i forbindelse med tvangsbehandling, findes hjemmelen herfor i § 12, stk. 3.

Spørgsmålet om, hvilket middel der skal anvendes i det enkelte tilfælde, må afgøres under iagttagelse af det mindste middels princip, jf. § 4. Man kan i øvrigt næppe bortse fra, at der ved fortolkningen af kriterierne i § 14, stk. 2, og § 17 også må anlægges en proportionalitetsbetragtning, således at kravene skærpes, jo mere indgribende en foranstaltning, der er tale om.